

כבר העירו קדמונינו שפרשה זו היא הגדולה ביותר בכמות מכל פרשיות התורה, יש בה קצ"ו פסוקים. וכן בנ"ך הפרשה הארוכה ביותר היא מזמור קי"ט בתהלים וגם בה יש קצ"ו פסוקים, וכן מצינו במסכת הגדולה ביותר מס' בבא בתרא יש בה קצ"ו דפים. וראוי להבין ענין הרמז בזה. הנה בשבת זו אנו מסיימים את השבוע השמיני לימי הספירה כי הרי מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי, ואחר ספירת מט"ט יום סופרים יום החמשים שהוא בחי' היובל. וכן אחר ספירת שבעה שבועות סופרים השבוע השמיני שהוא בבחי' יום החמשים של יובל. וכמו שאחז"ל (ריה ה.) אמרה תורה מנה ימים וקדש חדש מנה ימים וקדש עצרת מה חדש למנויו אף עצרת למנויו, ולכן יש תשלומין לעצרת כל שבוע שמינית, עיי"ש. ומי שמרגיש בנפשו שמאיזה סיבה היא לא השלים מה שמוטל עליו בחג השבועות עדיין יכול הוא להשלים בשבת זו ונכנס בזמן היקר של רצוא דרעוא, שעדיין אור חג השבועות מאיר בו.

①
n/c
ק"ט
ק"ט

והנה כבר היו דברינו כמה פעמים בסגולת השנה הזו שנת תשמ"ח לפקידת הגאולה שהיא השנה השמינית מוצאי שביעית וכמאחז"ל כי בן דוד בא במוצאי שביעית. והמהר"ל מבאר שמספר השמיני הוא שייך אל מדריגה שממעל לשבעת ימי בראשית ולמעלה מטבע הבריאה. ולכן מילה היא ביום השמיני. כי ענין המילה הוא ההתנגדות לטבע הבריאה כי האדם נברא עם הערלה שהוא כח התאוה, וישראל שהם אינם משועבדים לטבע כורתים הערלה ושולטים על הטבע. ועיי"כ המילה שייכת למספר השמיני שהוא ממעל לטבע הבריאה של שבעת ימי בראשית. וזה בחי' השמן שהוא מל' שמונה. שהוא משקה העולה על כל המשקין שהוא שייך לעולם השמיני שהוא למעלה משבעת ימי בראשית וכן נס תנוכה הוא מבחי' זו ע"כ הוא שמונה ימים וגם

①A-1B
see later

נעשה הנס בשמן, ושהי' חתום כחותם של כה"ג הלובש שמונה בגדים. ואומות העולם הם כמספר שבעים שהם שייכים לטבע הבריאה של שבע ימי בראשית. משא"כ ישראל אינם שייכים לטבע אלא למספר השמיני. ועיי"כ מזמור קי"ט בתהלים שהוא מדבר בענין התורה יש בו תמיא אפי' שהוא בחי' מספר השמיני שהוא מעל לטבע. וכן במזמור י"ט בתהלים שמדבר בענין הבריאה השמים מספרים וגו' עד הפסוק השמיני שהוא תורת ה' תמימה וגו' כי המספר השמיני שייך לתורה שהיא מעל לטבע. וכל זה הנ"ל הוא מבואר במהר"ל בס' נר מצוה, ובספר התפארת.

והנה התורה יש בה ס' רבוא אותיות כנגד ס' רבוא נשמות ישראל. ונחלקה לחמשה ספרים כנגד חמשה מחנות, שהם ד' הדגלים ומחנה לויה בתוכם. וס' ויקרא שהוא תורת כהנים הוא כנגד מחנה לויה שבאמצע המחנות. ומנין הלויים היה כ"ב אלף וכנגד זהו הם כ"ב האותיות שהם שרשי האותיות של כל התורה (כדאי' בספר קהלת יעקב מבעל מלא הרועים). ועיי"כ בפ' נשא שהיא עפ"י רוב נקראת בשבת שאחר שבועות, והיא עריץ השלמת חג השבועות זמן מתן תורתנו, עיי"כ יש בה קצ"ו פסוקים שהוא מספר שמונה פעמים כ"ב, הרומו לכ"ב האותיות הכפולים שמונה פעמים כנגד מספר השמיני השייך לתורה כנ"ל. ומהו הטעם עצמו גם בתהלים במזמור קי"ט שהוא מדבר בתורה יש בו פסוקים כמנין ח' פעמים כ"ב שהם קצ"ו. וכן במס' בבא בתרא שיש בה הריבוי בתורה עיי"כ בא מספר הדפים ג"כ כמנין קצ"ו.

האדם בענינים אלו שלא יצא החשש מלבו אלא אם כן הוא בטוח בדבר באופן מציאותי. ולכן צייתה התורה למחות את שם ד' ולהשקות את המים המרים לאשה, ויהיה זה הבחינה לדעת את האמת, והרי זה כאילו בכיכול בעצמו מעיד על אשה זו שטהורה היא. ונמצא שיסוד פרשת סוטה אינו להעניש את החוטאה, אלא אדרבה - להכטיח שהזכאית תהיה זכאית גם בעוני בעלה בלי שום פקפוק כלל. וזה כוונת מאמר חז"ל [חולין דף קמ"א ע"א]: גדול שלום שבין איש לאשתו שהרי אמרה תורה שמו של הקב"ה שנכתב בקדושה ימחה על המים וכו', ודו"ק.

ה', ט"ו. והביא האיש את אשתו אל הכהן וגו'.
נראה⁴ הטעם שהצריכה התורה את כל הפרשה הזאת, שטבע האדם הוא שאם נכנס ללבו איזה מין חשד על אשתו, שוב לא יצא הספק מלבו לעולם אלא אם כן הקב"ה בכיכול בכבודו ובעצמו מבטיח לו שאמנם היא טהורה. ואע"פ שבשאר דיני התורה קי"ל שע"פ שנים עדים יקום דבר, מכל מקום אפילו אם ישמע הבעל משני עדים שלא זינתה אשתו עדיין לא יאמין לגמרי, דנאמנות שתי עדים הוא גזירת הכתוב!! שעלינו להאמינם ולקבוע הדין על פיהם, אבל לרגשי ולחשדי הבעל לא יועיל זה. ואפילו אם יבוא נביא ויגיד בשם ה' שלא זינתה אשתו, והרי אנו מצווין להאמין לכל דברי הנביא, אבל איז זה אלא דין, וטבע

②
n/c
ק"ט

3) חכמה

ו, י ביום מלאת ימי נזרו יביא אותו (אל פתח אהל מועד).
וכי אחרים מביאים אותו, והלא הוא מביא את עצמו — ספרי (פסקא ככד) י. הגה זמן הנזירות לא נזכר בתורה בהדיא², והוא משום שעיקר הנזירות הוא כמו שאמר "נוזיר להזיר לה"³. וביאר שמעון הצדיק, שהוא כהנזיר מדרום שפחו עליו יצרו וכי⁴. וזה לגודר עצמו מהתאוות הגאווה והמותרות. ועל זה אין זמן, רק כל אחד

ישער בנפשו אם זמן זה יספיק לגדור כחות יצרו, או די בשלושים או במאה, הכל לפי מה שהוא אדם. והבחינה לדעת אימת נגמר שלמותו ומעלתו, שכחות יצרו לא יוליכוהו שולל, והחמדה לא יתעה להשכל, כשהוא מסתכל על עניני עצמו כמביט על מפעלות אחרים⁵, ולבכו אינו חשוד באהבת עצמו, או בטוח כי יקח מהנאות העולם כמו הראוי ולא יבא למותרות, ואדרכא ייגנה מהעולם ויהיה דעתו מעורבת בין הבריות. כי אינו מכוונת הבורא שלא ייהנו מהעולם. רק זה בגדר רפואה, וכמו שאמרו נזיר חוטא⁶. ולכן דבר בלשון שהוא מביא עצמו כמביא איש אחר, ובהשקפה שהוא רואה מעלת זולתו ושקול במאונן צדק, כן ישיקף על עניני עצמו — חייק היטב!

4) רחמים

א שמא יאמר אדם הואיל והתאווה והכבוד וכיוצא בהן דרך רעה הן ומצויאין את האדם מן העולם, אפרוש מהן ביותר ואתרחק לצד האחרון, עד שלא יאכל בשר ולא ישתה יין ולא ישא אשה ולא ישב בדירה נאה ולא ילבש מלבוש נאה אלא השק והצמר הקשה וכיוצא בהן כגון כומרי אדום, גם זו דרך רעה היא ואסור לילך בה: המהלך בדרך זו נקרא חוטא. הרי הוא אומר בנוזיר וכפר עליו מאשר חטא על הנפש. אמרו חכמים ומה אם נזיר שלא פירש אלא מן היין צריך כפרה המונע עצמו מכל דבר על אחת כמה וכמה: לפיכך צו חכמים שלא ימנע אדם עצמו אלא מדברים שמנעה התורה בלבד ולא יהיה אוסר עצמו בנדרים ובשבעות על דברים המותרים. כך אמרו חכמים לא דייך מה שאסרה תורה אלא שאתה אוסר עליך דברים אחרים: ובכלל הזה אלו שמתענין תמיד אינן בדרך טובה. ואסרו חכמים שיהא אדם מסגף עצמו כתענית. ועל כל הדברים האלו וכיוצא בהן צוה שלמה ואמר אל תהי צדיק הרבה ואל תתחכם יותר למה חשומם:

5) פירוש

אבל מה שעשו מקצת אנשים מן החסידים במקצת הזמנים¹⁰ אשר נטו כלפי הקצה האחד, כגון הצום, ונדוד שינה בלילה²⁰, והזנחת אכילת הבשר ושתיית היין, והרחקת הנשים, ולבישת הצמר והשק, ומגורי ההרים, וההתבודדות במדברות, לא עשו שום דבר מזה אלא על דרך הרפוי כמו שביארנו, וגם מחמת קלקול אנשי עירם כאשר ראו שגם הם יתקלקלו בפגישתם אתם ובראיית מעשיהם, ושיש חשיה שחברתם תגרום להם קלקול מדותיהם, לפיכך יצאו מביניהם למדברות מקום שאין שם אדם רע, כדרך שאמר הנביא עליו השלום מי יתנני במדבר²¹, וכאשר ראו הסכלים את החסידים האלו שעשו פעולות אלו ולא ידעו את כוונתם חשבו שהם טוב ונהגו בהם בחשבם שיהיו כמותם, והיו מענים את גופם בכל מיני עניות וחושבים שכבר השיגו מעלה ועשו טוב, ושכנגד יתקרבו לפני ה'²², כאלו ה' איבדו של גוף ורוצה לאבדו ולהשמידו. ואינם יודעים שאותם המעשים רע, ושהם תושג [לאדם] מגרעת ממגרעות הנפש. והרי --

6) חכמה

1) (יד) ונעם החטאת שיקריב הנזיר ביום מלאת ימי נזרו, לא נתפרש.
ועל דרך הפשט, פי האיש הזה חוטא נפשו במלאת הנזירות, כי הוא עמה נזור מקדשתו ועבודת השם, וראוי היה לו שיזיר לעולם ויעמד כל ימיו נזיר וקדוש לאלהיו, כענין שאמר (עמוס ב יא) ואקים מקיבים לנביאים ומבחושיכם לנזירים, השנה אותו הכתוב לנביא, וכדכתיב (לעיל פסוק ח) כל ימי נזרו קדוש הוא לה'; ונהנה הוא צריך כפרה בשוכו להטמא בתאוות העולם:

The nazir who vows not to drink wine is elevated to a level of holiness similar to that of the *Kohen Gadol*. Like the *Kohen Gadol*, he is prohibited from defiling himself for the dead, even his closest relatives, and the Torah describes his hair, which he must let grow, as sanctified. Yet this very same *nazir* must bring a *korban chatas* — a sin offering — at the termination of his vow. The *Gemara* explains that this sacrifice is to atone for the sin of denying himself the pleasure of wine. Thus the same vow which elevates him to a level of holiness also causes him to be adjudged a sinner. Why? "All that the Holy One, Blessed is He, created in His world, He created solely for His glory" (*Pirkei Avos* 6:11). Hashem created the world for man to utilize in His service, not to be retreated from. Every aspect of creation can and must be utilized to aid one in understanding and drawing closer to its Creator.

Outlook + Insights

The Torah outlook on the physical world is diametrically opposed to the Christian viewpoint. Christianity teaches that the material

(2)

world is inherently evil. Any enjoyment of the pleasures of the physical world is permissible only as the lesser of two evils. The only sacrifice a gentile may bring is an *olah*, which is wholly consumed. The only *kedushah* (holiness) understood by the nations of the world is total negation of the material world. By contrast, our most exalted sacrifice is the *shelamim* (literally a perfect, harmonious offering) where only a small portion of the offering is burnt on the altar. Most of the offering is eaten by the one who brought the sacrifice and the *Kohen* who offered it.

My Rosh Yeshivah, Rabbi Mordechai Gifter, שליט"א, explains the verse, "Be holy, for I, the Lord your God am holy" (*Vayikra* 19:2), to mean that just as Hashem is intimately involved in every aspect of the physical world — since only His will at every moment allows anything to exist — so, too, must we have contact with the entire physical world. But our involvement must imitate Hashem's: we must elevate and sanctify the physical, and not let the physical drag us into materialism devoid of spirituality. In the World to Come, we will be taken to task for everything in this world we could have enjoyed and elevated but did not. Every year we make a *berachah* over the blooming fruit trees to remind ourselves that Hashem created good and beneficial creations for man's enjoyment.

The wine forbidden to the *nazir* can enhance our performance of various *mitzvos* and occasions of joy by helping us give expression to our innermost sentiments. When detached, however, from *mitzvos*, and utilized as an end in itself, it degrades a person by robbing him of his most precious possession, his mind. Thus one who "sees a *sotah* in her disgrace," i.e., brought to shame from an abuse of wine, and who recognizes a similar weakness in himself, should vow to abstain from wine for a period of time to control his weakness.

Recognizing one's weakness and choosing abstinence over abuse renders one holy. But lest the *nazir* lose sight of the ideal, the Torah reminds him that he is nevertheless a sinner. He has not yet achieved the goal of life of elevating the entire physical world. Were he on the ideal level, he would not have to abstain from wine, but would instead utilize it for spiritual growth. Thus the same vow that renders him holy is also a compromise of the true ideal.

In this context, we can better understand the requirement that the *nazir* let his hair grow wild. The hair corresponds to the spiritual connections that link a person to his spiritual essence above. When the hair is in order, the physical and spiritual worlds mesh. Both the

king and the *Kohanim* are required to cut their hair regularly as a sign of the orderly bond to the spiritual world that is necessary to properly fill their exalted positions of authority.

A *nazir* must let his hair grow wild to signify the short-circuit that necessitates his temperance. At the conclusion of his lesson in self control, he shaves his hair to signify a new beginning, a total reorganization and rewiring of his physical-spiritual bonds. The hair is then burnt under the pot in which his *shelamim* offering is cooked to signify this new found harmony.

(8)

pe

[בענין שומע כעונה כבר"כ]

מה שאמר חכם אחד בברכות כהנים דכהן אחד יכול לומר ברכת כהנים ושאר הכהנים ישמעו ושומע כעונה. הנה אם היה מקום לומר כן בודאי דהיינו מרויחין בזה לפרש לשון המשנה במסכת מגילה (דף כ"ד) המפטיר בנביא כו' והוא פורס על שמע והוא נושא את כפיו, דלא ידענו פירושה של המשנה בפשיטות דהא כל כהן נושא כפיו, ולפי' ניחא דהוא יאמר הפסוקים להוציא שארי הכהנים. אמנם עיקר הדבר לא נהירא כלל דשומע כעונה שייך רק בדבר דאין צריך בו אלא אמירה לחודא, אבל בברכות כהנים דצריך קול רם כאדם האומר לחבירו וכמו דנפקא לן בטוטה (דף ל"ט) מקרא דאמור להם ובזה לא שייך שומע כעונה דהרי עניינתו של הכהן השומע הרי אינו נשמע

להעם השומעים ולא עדיף הך כהן השומע מאם היה אומר מפורש בפה רק בלחש דלא יצא. ועיי' במג"א כ"י קכ"ח ס"ק י"ז שכתב

(9) כזה הלוי קצתם חנוכה

(11) עיניו חכה

מנהג טריעסט

הגאון הגדול ר' בצלאל הכהן זצ"ל מחכמי ווילנא המעטירה מביא בספרו "ראשית בכורים" (דף י' בהגהה) שבשנת תרכ"ד בחדש אלול איקלע לעיר טריעסט והתפלל שם בשבת פ' שופטים בבהכ"נ של ספרדים וכבדוהו לברך כל ברכת כהנים בקול רם ושאר הכהנים שעלו לדוכן שתקו ויצאו מדין שומע כעונה, שכן מנהגם שנושאים כפים בכל

שבת ורק כהן אחד מתכבד לברך בקו"ר ולהוציא שאר הכהנים העולים לדוכן, והעיר שלפי"ז אתי שפיר בפשיטות מתניחין במגילה כ"ד דתנן: "המפטיר בנביא הוא פורס על שמע ועובר לפני התיבה והוא נושא את כפיו", וכבר נרחו בזה גדולי עולם לפרש בדוחק ענין הכיבוד שהוא נושא את כפיו (עיי' תוי"ט וחירע"א).

|| אבל לפי מנהג טריעסט הכי פירושו: שהוא נושא את כפיו ומכרך ברכת כהנים ומוציא את שאר הכהנים, דומיא דפורס על שמע ועובר לפני התיבה שהוא הש"ץ.

בעצם השאלה אם אפשר לצאת ברכת כהנים ע"י שומע כעונה, כבר שקלו וטרו בזה בעל בית הלוי, והנצי"ב בשו"ת משיב דבר, חזו"א (6) ובעל קהלות יעקב ועוד מגדולי רבותינו, ולולא דמסתפינא הייתי מעורר נקודה אחת, דאולי י"ל דענין ברכת כהנים הוא להשפיע ברכה, שכן גזרה חכמתו יתברך, ששפע הברכה יורד ע"י צינור של פי כהן, ולענין חלות הברכה הזאת לא שייר שומע כעונה.

(10) עיניו חכה

וקרבנו קערת כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש... כל יום אצל כל נשיא ונשיא חוזר הכתוב ומפרט את כל סדר הקרבנות, אע"פ שאין בהם שום שנוי וחידוש, והרי אין בתורה אף תג אחד יתיר, וראוי היה הכתוב לאמר לשון זו: ביום השני הקריב נתנאל בן צוער נשיא יששכר כמשפט הקרבנות אשר הקריב נחשון בן עמינדב. וכן ביום השלישי וביום הרביעי? — אולם התורה באה ללמדנו, ששום נשיא לא חיקה את מעשי חברו שקדמהו יום אתמול, אע"פ שלכאורה נראה בכלום אותו סדר חיצוני, אותו משקל כסף וכו' — אך איש איש הקריב את קרבנותיו בהתעוררות שלו ובכוונות הפנימיות משלו. ולכן הדגישה התורה אצל כל אחד ואחד: זה קרבן נחשון בן עמינדב, זה קרבן נתנאל בן צוער, לא ראי זה כראי זה.

גר שנתגייר כקטן שנולד דמי

1 / ראשון לכל יש ללמוד מכן גודל כח ההתחדשות, שיכול האדם להתהפך לבריה חדשה, כדוגמת הגר שאמרו עליו בגמ' (יבמות כב.) גר שנתגייר כקטן שנולד דמי, עד כי מחמת התהפכותו לבריה חדשה, אין לו שום קורבה לקרוביו הקודמים, וכאשר הציע בחידושי חתם סופר (ע"ז סג: ד"ה אקילו) שאולי מקור דין זה הוא מפרשת גזל הגר, ממה שהתורה העידה עליו 'ואם אין לאיש גואל', מזה מוכח שהגר שנתגייר מנותק מקרוביו והוא כקטן שנולד, [אולם יעויין בדבריו שכתב שאפשר לדחות ראיה זו עיי"ש].

6 / ויש להוסיף ולומר שמטעם זה נקראת תמיד פרשה זו בתקופת קבלת התורה של חג השבועות, בדרך כלל בשבת שלאחריה ובשנה מעוברת שבת לפניה, כי במתן תורה זכו ישראל להתחדשות גמורה, ע"י היותם גרים, ובגדר קטן שנולד, כמו שכתב במשך חכמה על הכתוב לאחר קבלת התורה (דברים ה, כז) שובו לכם לאהליכם, שמזה הוציאו חז"ל, הוא דגר שנתגייר כקטן שנולד דמי, שהרי מסתמא היה ליוצאי מצרים נשים הרבה שהיו מאותן שאין בני נח מוזהרין עליהן, ועמרם יוכיח שגדול הדור היה ונשא דודתו, וא"כ איך אמר רחמנא אחר מתן תורה שובו לכם לאהליכם, ואין אהלו אלא אשתו (מועד קטן ז:), הלא אלו שנשאו קרובותיהם צריכין לפרוש מהם, אלא ע"כ דגר שנתגייר כקטן שנולד דמי, עכ"ד, ומבואר שקבלת התורה היתה בגדר גירות, שעל ידה נעשו ישראל כבריה חדשה וכקטן שנולד, עד שכל הדין של גר שנתגייר כקטן שנולד דמי נצמח מזה, וכמו כן מצינו בגמ' (כריתות ט.) רבי אומר ככם כאבותיכם, מה אבותיכם לא נכנסו לברית אלא במילה וטבילה והרצאת דם אף הם לא יכנסו לברית אלא במילה וטבילה והרצאת דמים, הרי שלמדו דיני גירות ממתן תורה, ועל כן קורין פרשת גזל הגר בתקופה זו, לעורר בקרבנו כח ההתחדשות המתעוררת בכל שנה ושנה בקבלת התורה מחדש בחג השבועות, שעל ידה אפשר להיעשות כקטן שנולד, כגר הזה שע"י גירותו נעשה כבריה חדשה, איש שאין לו קרוב וגואל.

(A)

לכא
כח
כח
כח

1 / ואם תשאל מתי שנה תפלת השחר מתפלת המנחה וערבת יש לומר לפי ששחר אנו נעשים כבריה חדשה דכמיז חדשים לנקרים רבה אמונתך (איכה ג' כ"ג) צריכים אנו להודות לו יתברך על שצילנו לכבודו לשרמו ולצרכן בשמו ועל דבר זה תקנו בשחר כל אותם הנרכות שאנו מצרכים בכל צוקר וצוקר ולפיכך אנו צריכים להתקדש בקדושתו וליטול ידינו מן הכלי ככהן המקדש ידיו מן הכיור קודם עבודתו

(13)

לכא
לכא
לכא

(5)